



"At blive på sporet -
Nye perspektiver og bæredygtige
løsninger på uddannelsesfrafald for
unge voksne"
2017-2019

KONFERENCE: DISRUPTION, UDDANNELSESFRAFALD
OG UDSATTE GRUPPER

6. OKTOBER 2017

KRISTINA MARIAGER-ANDERSON, ÅRHUS UNIVERSITET

FOKUS PÅ BESLUTNINGSPROCESSER

Frafald er et komplekst samspil af faktorer

1. Individuelle baggrundsforhold

- ▶ Køn, alder, etnicitet, økonomi, sundhed

2. Institutionelle og sociale forhold

- ▶ Familie, sociale netværk, skolestrukturen og –organiseringen, undervisningsmiljøet, elevsammenhængen, relationer til lærerne

3. Dispositionelle forhold

- ▶ Engagement og indstilling, forestillinger om uddannelse og præstationer

- ▶ Frafald er en (afviklings)proces

VI MANGLER VIDEN OM BESLUTNINGSPROCESSEN

Vi ved en del om

- ▶ Samspillet mellem individuelle og institutionelle faktorer – og at psykologiske faktorer påvirker beslutningen om frafald
- ▶ Forskellige pædagogiske tilgange, som mentorordninger, relationskompetence, progressive læring kan have positive effekt
- ▶ Frafald er en proces, der udvikles over tid

Vi ved ikke så meget om den beslutningsproces, der leder til frafald

- ▶ Fokus på interaktionen mellem forskellige risikofaktorer og elevens individuelle udvikling, oplevelser og tanker (i og udenfor skolen) i den specifikke proces

FORSKNINGSCIRKLER

Formålet:

- ▶ Formålet er at skabe rum for fælles refleksion over praksis og de udfordringer, som cirkelns medlemmer oplever i deres hverdag. Formålet er tillige at skabe nye handlemuligheder på basis af forskningsbaseret viden.

Målet:

- ▶ at udvikle forskningsbaseret viden
- ▶ at udvikle og kvalificere praksis
 - ▶ For praktikere: at udvikle egen praksis på basis af ny viden
 - ▶ For forskere: at genere forskningsbaseret viden, som kan anvendes i praksis

UDVIKLINGSPROCESSER & ELEVTYPER

UDVIKLINGSPROCESSER	ELEVTYPE
Det stabile forløb	Klar målorientering. Ikke frafaldstruet.
Den positive udvikling	Stigende uddannelsesmotivation på baggrund af oplevet uddannelsesrelevans
Det ustabile forløb	Middelhøj uddannelsesmotivation der trues af sociale konflikter
Den negative udvikling	Lav uddannelsesmotivation, der trues af personlige problemer. Stærkt frafaldstruet

DET STABILE FORLØB

Nøgleord: Klar målorientering. Ikke frafaldstruet.

Eleven i denne kategori har et relativt klart mål med uddannelsen. Eleven

- ▶ har en klar forestilling om at ville gennemføre uddannelsen næsten uanset hvad, der måtte ske.
- ▶ ser uddannelsen som et led i egen karriere-udvikling ser frafald som et personligt nederlag.
- ▶ Interne forhold som tilfredshed med lærerne, undervisningen og det sociale miljø i klassen spiller ikke nogen afgørende rolle for beslutningen om at gennemføre.
- ▶ Denne elev vil med stor sandsynlighed gennemføre uddannelsen på trods af barrierer og negative oplevelser, såfremt der ikke sker afgørende ændringer i de eksterne sociale relationer.

DET POSITIVE FORLØB

Nøgleord: Stigende uddannelsesmotivation på baggrund af oplevet uddannelsesrelevans og en personlig faglig udvikling. Ikke frafaldstruet

- ▶ Eleven i denne kategori gennemløber en positiv udvikling og bliver mere afklaret med, hvad uddannelsen kan anvendes til i forhold til egen karriereudvikling.
- ▶ Eleven begynder på uddannelsen ud fra en vag forestilling om, at uddannelse er noget positivt.
- ▶ Eleven har som udgangspunkt et diffust billede af, hvad der skal ske bagefter, men får mere perspektiv undervejs.
- ▶ Eleven oplever at kunne mestre det, der læres, og oplever, at det, der undervises i, er interessant.
- ▶ Eleven overvinder tidligere negative skoleoplevelser.
- ▶ Den positive udvikling sker jævnt i uddannelsesforløbet og bliver bygget op af en faglig progression og etablering af sociale kontakter i uddannelsesmiljøet. Beslutningen om at holde op blive mindre og mindre relevant i forløbet.

DET USTABILE FORLØB

Nøgleord: Middelhøj uddannelsesmotivation der trues af sociale konflikter. Potentielt frafaldstruet

- ▶ Eleven i denne kategori har et ikke helt afklaret forhold til, hvad uddannelsen skal anvendes til.
- ▶ Eleven har valgt uddannelsen fordi, 'man skal have en uddannelse'.
- ▶ Eleven er eller kommer i en situation, hvor de sociale relationer trækker i forskellige retninger i forhold til at gennemføre uddannelsen. Det kan være en konflikt mellem forældre og kæreste, mellem kæreste og skolen, mellem venner og lærere.
- ▶ Eleven er ikke nødvendigvis fagligt svag, men kan være det.
- ▶ Eleven er ikke særligt dedikeret til uddannelsen, men har ikke umiddelbart noget alternativ.
- ▶ Det ustabile forløb kan vare i længere eller kortere tid. Man kan tale om en vaklen, indtil konflikten er løst eller har fundet et acceptabelt leje.

DET NEGATIVE FORLØB

Nøgleord: Lav uddannelsesmotivation, der trues af personlige og sociale problemer.
Stærkt frafaldstruet

- ▶ Eleven har ikke et klart mål med uddannelsen, der er valgt på et 'løst grundlag'.
- ▶ Eleven i denne kategori har personlige og sociale problemer.
- ▶ Eleven har vanskeligt ved at få styr på sit liv; har ustabile sociale relationer i skolen og et svagt socialt bagland; har svært ved at klare de faglige udfordringer, svært ved at overvinde modløshed/depression. Bliver let stresset og har svært ved at fastholde overblikket. Har svært ved at fastholde interessen for undervisningen. Skal overvinde sig selv ved at møde op på skolen.
- ▶ Skolen er ikke i sig selv attraktiv; men et for tiden rimeligt alternativ til noget andet at foretage sig.
- ▶ Den negative udvikling sker jævnt i uddannelsesforløbet. Man kan tale om en gradvis udfasning, hvor en beslutning om at holde op 'tages af sig selv'.

HVORDAN UNDERSØGER VI PROCESSEN?

Hvad karakteriserer en typisk proces?

I denne kontekst karakteriseres en proces af, hvordan elever/kursister oplever og beskriver uddannelsesforløbet

Antagelser

- ▶ Der er en sammenhæng mellem processen og udfaldet (fastholdelse eller frafaldstype)
- ▶ Jo mere målorienteret, jo mindre vaklen
- ▶ Beslutningsprocesserne af afhængig af motivation
- ▶ Beslutningsprocesserne er mere eller mindre bevidste og mere eller mindre rationelle

Derfor vil vi sammenligne processer med forskellige grad af udvikling

Metode: surveys og interviews



SURVEYS & INTERVIEWS

► **Hvordan ser processerne ud?** Ugentlige surveysvar i efteråret 2017

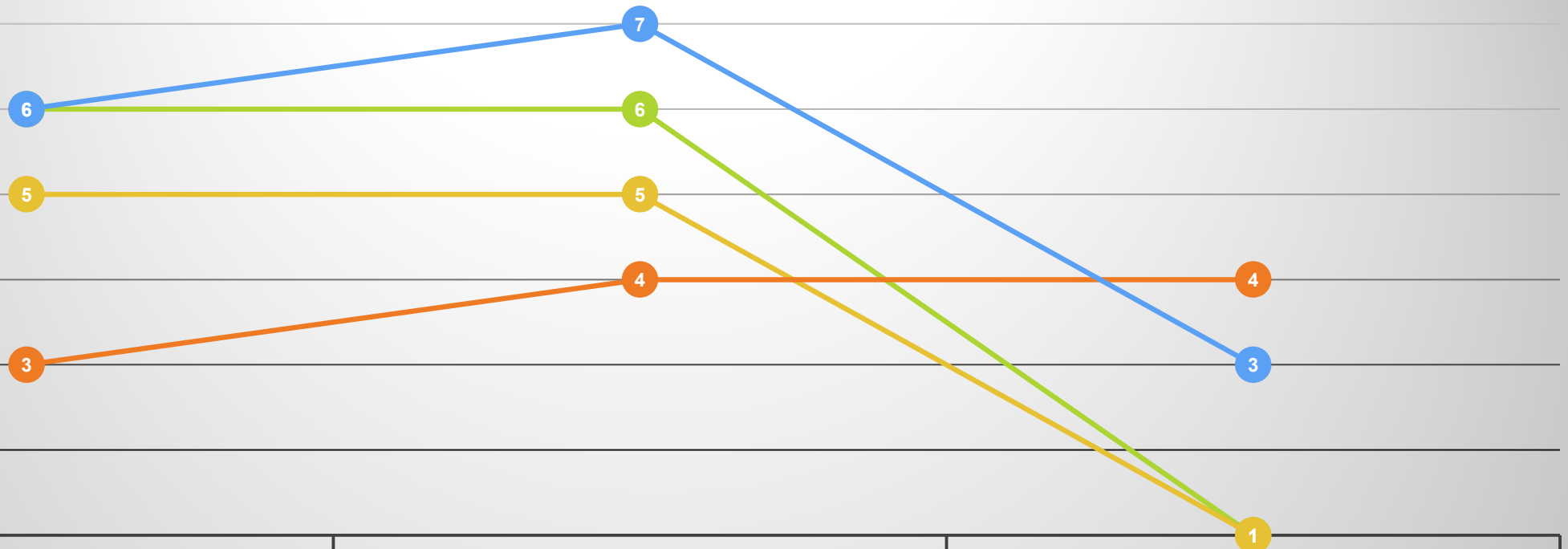
På en skala fra 1 til 7:

- I hvor høj grad er du glad for at være på uddannelsen?
- I hvor høj grad er du generelt tilfreds med undervisningen?
- I hvor høj grad er du tilfreds med stemningen på skolen?
- I hvor høj grad har du lyst til at fortsætte uddannelsen?

► **Hvorfor ser processerne sådan ud?** Interviews



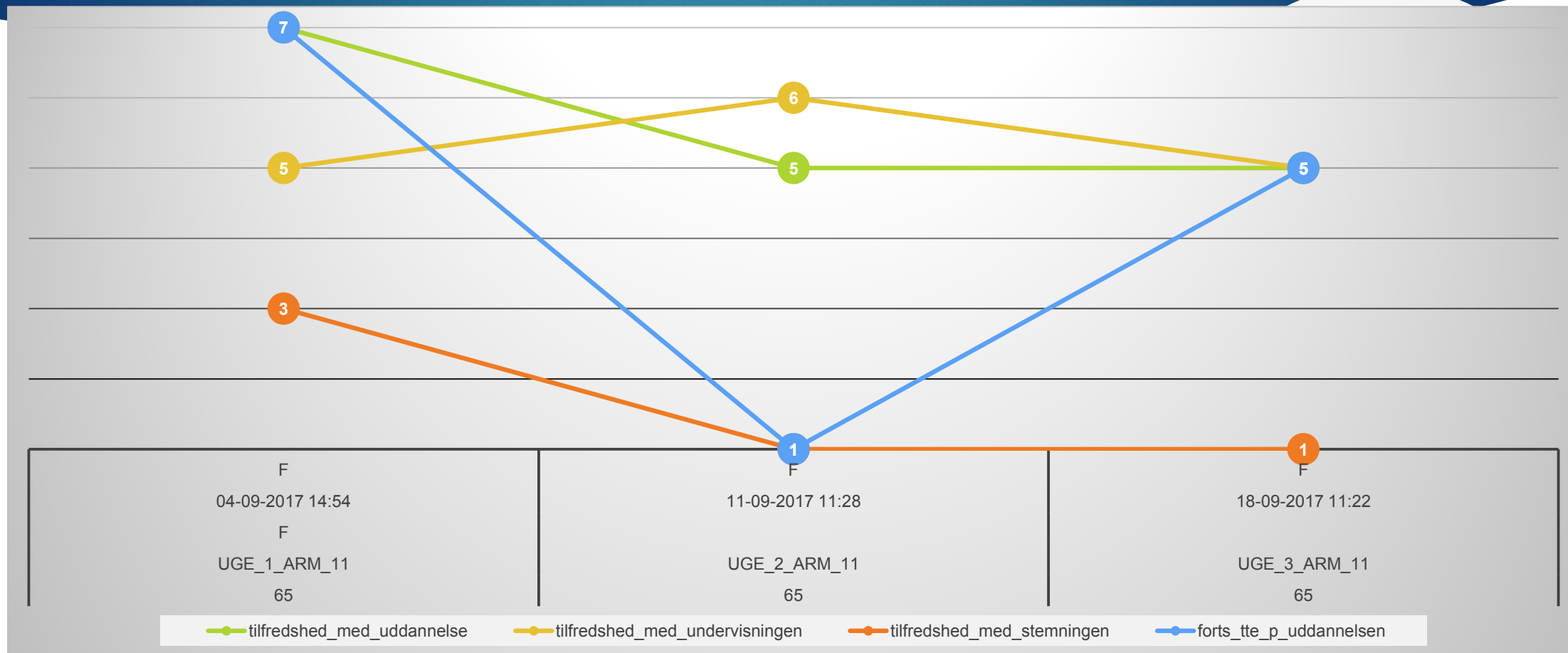
EKSEMPEL PÅ ELEVKURVE - A



M	M	M
08-09-2017 13:00	12-09-2017 09:54	19-09-2017 08:02
UGE_1_ARM_13	UGE_2_ARM_13	UGE_3_ARM_13
141	141	141

—●— tilfredshed_med_uddannelse —●— tilfredshed_med_undervisningen —●— tilfredshed_med_stemningen —●— forts_tte_p_uddannelsen

EKSEMPEL PÅ ELEVKURVE - B



HVAD VED VI NU?

- ▶ 50 % af eleverne vakler; fortløbende interaktion mellem positive faktorer
 - ▶ Når eleven bliver trods vaklen, skyldes det ofte, at konflikten løses
 - ▶ Når eleven dropper, skyldes det, at negative faktorer bliver for massive (fx Asta)
 - ▶ Målorientering er afgørende
 - ▶ Lærere/vejlederes kendskab til elevens overvejelser giver mulighed for at påvirke beslutningsproces
-
- ▶ Indsigt i beslutningsprocesser kan hjælpe lærere/vejledere til at interagere mere kvalificeret med elever og hjælpe dem med **at blive på sporet.**

Tak for jeres opmærksomhed!

SPØRGSMÅL TIL PROJEKTET ER VELKOMNE.

SKRIV TIL KRISTINA PÅ [KMA@EDU.AU.DK](mailto:kma@edu.au.dk)